

แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ภายใต้แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖)

แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
ภายใต้แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

คำนำ

แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) เพื่อสานต่อพระราชปณิธานและพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ สืบเนื่องจากการพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็น “ทุนศักดิ์สิทธิ์” เพื่อเป็นทุนตั้งต้น แก่ราษฎรในการรวมพลังสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนให้ก้าวสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ตลอดกว่า ๒๐ ปีที่ผ่านมา กองทุนแม่ของแผ่นดินได้ขับเคลื่อนงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งส่วนราชการ และภาคประชาชน เพื่อสร้างกลไกป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ ปัญหายาเสพติดในปัจจุบันยังคงรุนแรงและซับซ้อน ส่งผลให้หลายหมู่บ้าน/ชุมชนยังมีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู เสริมสร้าง และพัฒนาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) โดยกำหนดกรอบแนวคิดสำคัญ ได้แก่ การทบทวน การสร้างความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน การใช้ทุนของกองทุนแม่ของแผ่นดิน การต่อยอดสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการขับเคลื่อนบนหลักความยั่งยืน

แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ภายใต้แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ดำเนินงานภายใต้แนวคิด “ต่อยอด” มุ่งเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดทำแบบประเมินสภาพปัญหาในพื้นที่ การพัฒนาฐานข้อมูล การขยายเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินให้ครอบคลุมหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีกิจกรรมด้านยาเสพติด ตลอดจนการฟื้นฟูและยกระดับความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดินให้สามารถจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง

สำนักงาน ป.ป.ส. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ภายใต้แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ฉบับนี้ จะเป็นแนวทางสำคัญในการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคีและเครือข่ายภาคประชาชนทั่วประเทศ เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินสามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และนำไปสู่การลดปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนในที่สุด

ส่วนประสานการป้องกันยาเสพติด

สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มีนาคม ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมาและความสำคัญ	๑
ความสอดคล้องตามแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)	๒
การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายใต้แนวคิดการ “ทบทวน” ที่ผ่านมา	๔
ทบทวนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน	๔
จัดทำแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)	๔
จัดทำคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการกองทุนแม่ของแผ่นดิน	๕
การเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๕
การพัฒนาเครือข่ายและกลไกด้วยวิทยาการกระบวนการ	๖
การทบทวนและประเมินสถานภาพในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน	๘
การแก้ไขปัญหา พื้นฟู พัฒนา และยกระดับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีความเข้มแข็ง	๑๐
การบริหารจัดการข้อมูล เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างเป็นระบบ	๑๑
แผนงาน/กิจกรรมการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	๑๒
แนวคิดการขับเคลื่อน/พัฒนา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ภายใต้แนวคิดการ “ต่อยอด”	๑๓
แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ภายใต้แนวคิดการ “ต่อยอด”	๑๓
แนวทางขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินเชิงสัญลักษณ์	๑๓
แนวทางขยายหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่	๑๔
แนวทางผลิต สร้างเสริม และพัฒนาวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน	๑๕
แนวทางการทบทวน ประเมิน สถานภาพในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน	๑๖
แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน	๑๗
แนวทางการแก้ไขปัญหา พื้นฟู พัฒนา และยกระดับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีความเข้มแข็ง ผ่านกิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน	๑๗
แนวทางการบริหารจัดการข้อมูล	๒๑

แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน ภายใต้แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

๑. ความเป็นมาและความสำคัญ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อครั้งดำรงพระยศ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนต่าง ๆ ในหลายจังหวัด และทรงห่วงใยต่อปัญหาเสพติดที่แพร่ระบาดอย่างรุนแรงในหลายพื้นที่ ซึ่งสร้างความเดือนร้อนให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก จึงมีพระราชเสาวนีย์และพระราชดำรัสในหลายโอกาสเกี่ยวกับโทษพิษภัยของปัญหาเสพติด และให้ประชาชนร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ในการเสด็จเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ หอประชุมโครงการชลประทานสกลนคร (อ่างเก็บน้ำห้วยเดียง) และได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ จำนวน ๒ ครั้ง รวมทั้งสิ้น ๒๐๐,๐๐๐ บาท ให้กับเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในขณะนั้น ได้แก่ นายกิตติ ลิ้มชัยกิจ และพล.ต.อ.ชิดชัย วรรณสถิตย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างยั่งยืน ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) นำงบประมาณมาสมทบ และจัดตั้งเป็น “กองทุนแม่ของแผ่นดิน” กองทุนที่เป็นสัญลักษณ์แห่งพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย เป็นทุนตั้งต้นแห่งความดีงาม หรือที่เรียกว่า “ทุนศักดิ์สิทธิ์” และเรียกชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับพระราชทานเงินขวัญถุงว่า “หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน” โดยมีการพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ จำนวน ๖๓๒ หมู่บ้าน/ชุมชน และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และมีเครือข่ายภาคประชาชนที่เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินทั่วประเทศ

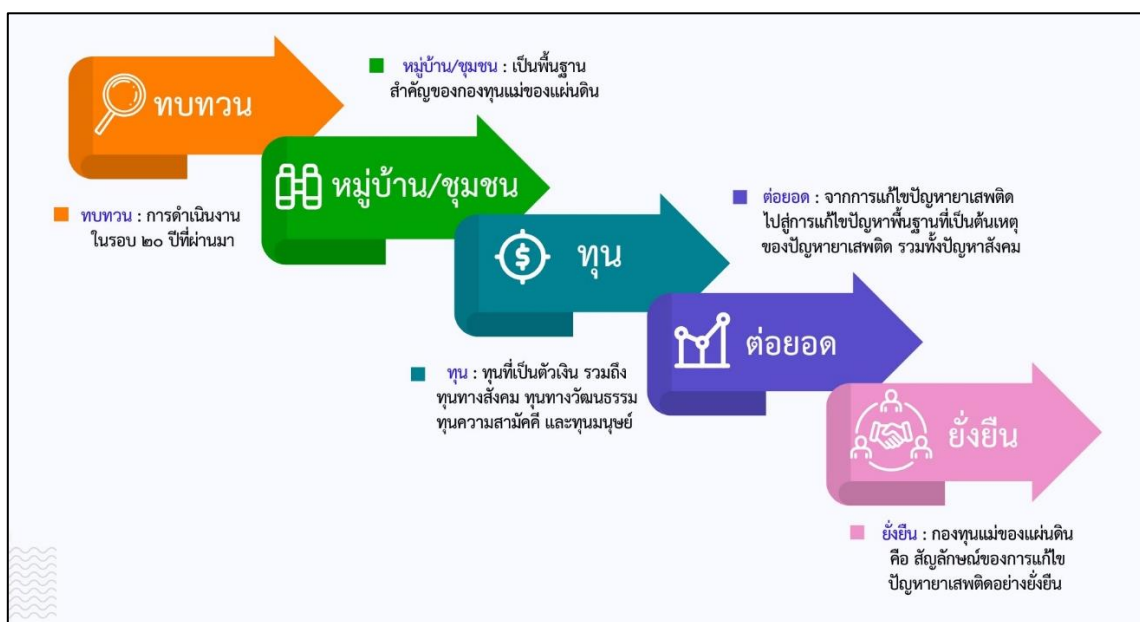
ตลอดระยะเวลาดำเนินการกว่า ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทั้งจากปริมาณการผลิตภายนอกประเทศที่เพิ่มมากขึ้นและปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดวิกฤติปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินหลายพื้นที่มีปัญหายาเสพติดที่รุนแรง ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความอ่อนแอลง ทั้งนี้ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานภาคีที่ร่วมขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ดำเนินการสำรวจความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน และจัดระดับความเข้มแข็ง จำแนกเป็นหมู่บ้านระดับ A ระดับ B และระดับ C จากสถานะการสำรวจหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน สะท้อนให้เห็นว่าปัญหายาเสพติดยังคงอยู่ในบางหมู่บ้าน/ชุมชน และจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไป

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดทำแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) จากมติเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คณะกรรมการ ป.ป.ส.) เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระหว่างหน่วยภาคีและภาคประชาชนอย่างเข้มแข็ง มีทิศทางที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำไปสู่การบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนต่อไป

๒. ความสอดคล้องตามแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) จัดทำขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระยะ ๓ ปี โดยเป็นการกำหนดแผนและวางกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เกิดเป็นรูปธรรม และเกิดผลลัพธ์ที่สามารถแก้ไขปัญหาสาเหตุในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินได้จริง อีกทั้งยังเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่ชัดเจน เกิดความต่อเนื่องและมีความยั่งยืน นำไปสู่การยกระดับการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินของเครือข่ายระดับหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถแก้ไขปัญหาสาเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดกรอบความคิดที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ ทบทวน : การดำเนินงานในรอบ ๒๐ ปีที่ผ่านมา เพื่อจะก้าวไปสู่การสร้างความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาสาเหตุและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดการสร้างอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดินขึ้นมาให้สอดคล้องอย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์

๒.๒ หมู่บ้าน/ชุมชน : เป็นพื้นฐานสำคัญของกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยในหมู่บ้าน/ชุมชนจะประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นสังคมและหมู่บ้าน/ชุมชน การสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการแก้ไขปัญหาสาเหตุ

๒.๓ ทุน : ในมิติของกองทุนแม่ของแผ่นดิน มิใช่หมายถึงตัวเงินเพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทุนความสามัคคี และทุนมนุษย์ ซึ่งรวมอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน หากรวมทุนเหล่านี้ด้วยกันทั้งหมดจะทำให้หมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ มีความเข้มแข็ง

๒.๔ ต่อยอด : กองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ ขั้นตอนของการต่อยอดจากการแก้ไขปัญหาสาเหตุไปสู่การแก้ไขปัญหาพื้นฐานที่เป็นต้นเหตุของการเกิดขึ้นของปัญหาสาเหตุ หรือปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาสาเหตุจะไม่สามารถดำเนินการได้อย่างหมดสิ้น หากไม่มีการต่อยอดไปสู่กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต

๒.๕ ยั่งยืน : กองทุนแม่ของแผ่นดิน คือ สัญลักษณ์ของการแก้ไขปัญหาสาเหตุอย่างยั่งยืน ซึ่งถือเป็นมิติที่สำคัญตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ต้องการเห็นการแก้ไขปัญหาสาเหตุเป็นไปอย่างยั่งยืน

โดยมีแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานและกิจกรรมสำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ดังนี้

แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน ภายใต้แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐
“ทบทวน”	“ต่อยอด”	“ยั่งยืน”
กิจกรรมสำคัญ ดังนี้ ๑. ทบทวนหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน ๒. พัฒนาศักยภาพกระบวนการ ทุกระดับในการสร้างอุดมการณ์ ๓. พัฒนากลไกกองทุนแม่ ของแผ่นดินทุกระดับ ๔. ขยายเครือข่ายอื่น ๆ ทุกระดับ ร่วมดำเนินการ ๕. พัฒนาระบบฐานข้อมูล กองทุนแม่ของแผ่นดิน ๖. พัฒนาระบบสื่อสารเครือข่าย กองทุนแม่ของแผ่นดิน ๗. พัฒนาแนวทางการดำเนินงาน กองทุนแม่ของแผ่นดินให้มี ประสิทธิภาพ	กิจกรรมสำคัญ ดังนี้ ๑. จัดทำแบบประเมินสภาพปัญหา ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ด้วยกระบวนการกองทุนแม่ ของแผ่นดิน ๒. เสริมองค์ความรู้ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้แก่เครือข่ายกองทุนแม่ ของแผ่นดินทั่วประเทศ ๓. บูรณาการฐานข้อมูลหมู่บ้าน /ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ๔. แก้ไขปัญหา พื้นฟู พัฒนา และส่งเสริมเพื่อยกระดับ ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน ๕. ขยายเครือข่ายกองทุนแม่ ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ดำเนินกิจกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ๖. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ ของแผ่นดิน	กิจกรรมสำคัญ ดังนี้ ๑. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน ๒. พัฒนาเครือข่ายกองทุนแม่ ของแผ่นดินให้เป็นกลไกสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน ๓. สนับสนุน ส่งเสริมเครือข่าย กองทุนแม่ของแผ่นดินให้ ดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดด้วยแนวทาง สันติวิธีตามเจตนารมณ์ของ กองทุนแม่ของแผ่นดิน
ผลลัพธ์	ผลลัพธ์	ผลลัพธ์
กองทุนแม่ของแผ่นดินได้รับการฟื้นฟูอุดมการณ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	กองทุนแม่ของแผ่นดินมีความเข้มแข็งสามารถจัดการปัญหายาเสพติดได้ด้วยตนเอง	กองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นกลไกภาคประชาชนที่สำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

๓. การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ภายใต้แนวคิดการ “ทบทวน” ที่ผ่านมา

กองทุนแม่ของแผ่นดินได้ขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวทางสันติวิธี ตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลากว่า ๒ ทศวรรษ มีกองทุนแม่ของแผ่นดิน กว่า ๓๐,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ ซึ่งได้มีการขับเคลื่อนการจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดินในทุกปีร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และกรุงเทพมหานคร (กทม.) โดยตลอดระยะเวลาดำเนินการ ๒๐ ปีที่ผ่านมา ยังคงปรากฏสถานการณ์ยาเสพติดในกองทุนแม่ของแผ่นดินอยู่เป็นระยะ ๆ โดยในช่วงหลังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จนกลายเป็นวิกฤติปัญหายาเสพติดขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณการผลิตภายนอกประเทศรวมทั้งปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยทำให้เกิดวิกฤติปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งในกองทุนแม่ของแผ่นดินด้วยตลอดระยะการดำเนินงานที่ผ่านมา สภาพปัญหายาเสพติดในสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตรของสังคม ทำให้ปัญหายาเสพติดมีความซับซ้อนและยากต่อการแก้ไขปัญหาส่งผลให้การแพร่ระบาดของยาเสพติดทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งนโยบายและกรอบแนวคิดการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีการพัฒนาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงนั้น ทำให้การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องต่อบริบทดังกล่าว ในการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดินยังคงมีปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของกองทุนแม่ของแผ่นดินในหลายด้าน

ดังนั้น กรอบแนวคิดการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่เป็นจุดเน้นสำคัญ คือ การทบทวนกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อให้ทราบถึงสภาพการณ์ปัญหาในปัจจุบัน ของการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่ดำเนินการมาแล้ว ๒ ทศวรรษ เพื่อให้ทราบถึงสถานะปัจจุบันและการนำไปสู่การปรับปรุงฟื้นฟู และพัฒนา งานกองทุนแม่ของแผ่นดิน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน/ชุมชน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถสร้างผลลัพธ์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยกลไกของหมู่บ้าน/ชุมชนตามแนวทางสันติวิธีที่เป็นการพัฒนาผู้นำและนำไปสู่การจัดการปัญหายาเสพติดที่แพร่ระบาดในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดกิจกรรมภายใต้แนวคิดทบทวน ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

๓.๑ ทบทวนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ทบทวนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในรอบ ๒๐ ปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งประเมินและวิเคราะห์สภาพปัญหายาเสพติดที่ยังคงปรากฏในหมู่บ้าน/ชุมชน ประเมินศักยภาพและระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อกำหนดและพัฒนาแนวทางการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่และกำหนดเป็นเป้าหมายระดับจังหวัด โดยให้ความสำคัญกับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ยังมีปัญหายาเสพติดเป็นพื้นที่สำคัญที่ต้องดำเนินการแก้ไข

๓.๒ จัดทำแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐)

การจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระยะ ๓ ปี จัดทำขึ้นเพื่อสนองพระราชปณิธานของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ควบคู่ไปกับการสนับสนุนและเสริมสร้างเครือข่ายภาคประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้มีความเข้มแข็งสามารถจัดการและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน โดยยึดมั่นในอุดมการณ์และกรอบความคิดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนมีความมั่นคง ปลอดภัย และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

ในการประชุมคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (คณะกรรมการ ป.ป.ส.) ครั้งที่ ๓/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกำหนดแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) เพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระหว่างหน่วยงานภาคีและภาคประชาชนอย่างเข้มแข็ง มีทิศทางที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำสู่การบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งนี้ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ลงนามในประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ส. เรื่อง แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๗

๓.๓ จัดทำคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

การจัดทำคำสั่งคณะกรรมการฯ จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดกลไกดำเนินงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระหว่างหน่วยงานภาคีและภาคประชาชนอย่างเข้มแข็งมีทิศทางที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม มีความต่อเนื่อง และยั่งยืน นำไปสู่การบรรลุผลในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

ในการประชุม คณะกรรมการ ป.ป.ส. ครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗ มีมติเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อเป็นกลไกการประสานงานระดับนโยบายในส่วนกลาง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ทั้งนี้ นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. ที่ ๑/๒๕๖๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๘ โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานอนุกรรมการ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน เป็นรองประธานคนที่ ๑ และเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นรองประธานคนที่ ๒ และมีองค์ประกอบคณะกรรมการจากหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในการประชุมคณะกรรมการอำนวยการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ครั้งที่ ๑ /๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๘ มีมติเห็นชอบให้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของโครงสร้างกลไกการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้วยกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินในทุกระดับเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ด้วยการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับส่วนกลาง คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัด/กรุงเทพมหานคร คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินอำเภอ/เขต ทั้งนี้ นายอรรถวิชช์ สัมพันธ์รัตน์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ประธานอนุกรรมการอำนวยการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ได้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่ ๑๕๗๘/๒๕๖๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๘

๓.๔ การเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๘

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่ ซึ่งมาจากหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าเป้าหมายของหน่วยงานภาคี รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๒๘ แห่ง ดังนี้

- กรมการพัฒนาชุมชน ๑,๒๕๗ แห่ง
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๑๖๘ แห่ง
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ๒๖ แห่ง
- กรุงเทพมหานคร ๗๗ แห่ง

ตารางที่ ๑ ข้อมูลจำแนกหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าของแผ่นดิน จำแนกเป็นรายภาค ดังนี้

ปส.ภาค/กทม.	พช.	สถ.	กอ.รมน.	กทม.	รวม
ภาค ๑	๑๑๓	๙	-	-	๑๒๒
ภาค ๒	๘๑	๖	๒	-	๘๙
ภาค ๓	๑๙๕	๒๓	๕	-	๒๒๓
ภาค ๔	๓๖๒	๖๐	๔	-	๔๒๖
ภาค ๕	๑๒๖	๑๓	๙	-	๑๔๘
ภาค ๖	๙๙	๔	๑	-	๑๐๔
ภาค ๗	๑๐๑	๑๒	๓	-	๑๑๖
ภาค ๘	๙๐	๒๔	๒	-	๑๑๖
ภาค ๙	๙๐	๑๗	-	-	๑๐๗
กรุงเทพมหานคร	-	-	-	๗๗	๗๗
รวม	๑,๒๕๗	๑๖๘	๒๖	๗๗	๑,๕๒๘

ที่มาของข้อมูล จากระบบฐานข้อมูลกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ในการนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ดำเนินการจัดพิธีพระราชทานเงินขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดิน ภายในงานมหกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๘ มีผู้เข้าร่วม จำนวน ๒,๙๐๐ คน โดยมีพิธีพระราชทานเงินขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๘ การแสดงนิทรรศการผลการดำเนินงานของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินจากพื้นที่ต่าง ๆ โดยมีคณะผู้บริหารกระทรวงยุติธรรม ผู้บริหารกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๖ จังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ประชาชนหรือผู้แทนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม โดยมีสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จฯ ไปทรงเป็นองค์ประธานในงานมหกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๘ ณ ห้องรอยัลจูบิลี บอลรูม อาคารชาเลนเจอร์ อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ในวันจันทร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๘

๓.๕ การพัฒนาเครือข่ายและกลไกด้วยวิทยากรกระบวนการ

๓.๕.๑ สร้างเสริมและผลิตวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินในทุกระดับ (วิทยากร ครู ก./ครู ข./ครู ค.) และครอบคลุมในทุกพื้นที่ตามเกณฑ์การคัดเลือกวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดังนี้

๑) เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือภาคประชาชนที่มีความรู้และประสบการณ์ เคยปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนแม่ของแผ่นดิน หรือมีบทบาทสำคัญในงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชน และมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

๒) มีทักษะความเหมาะสมพอที่เป็นวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓) เป็นผู้มีความตั้งใจที่จะเป็นวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ทั้งนี้ เพื่อเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยเฉพาะในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยเสริมสร้างอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน ชูความคิด/ชุกิจกรรมที่ควรมีในหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้า และที่ควรพัฒนาในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อาทิ กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างสันติวิธี กิจกรรมการสร้างครอบครัวอบอุ่นชุมชนเข้มแข็ง กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมพัฒนาทุนกองทุนแม่ของแผ่นดิน กิจกรรมติดตามช่วยเหลือผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๓.๕.๒ เสริมสร้างและพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยจัดให้มีการอบรม/สัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนและพัฒนาศักยภาพ พร้อมทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เท่าทันกับสถานการณ์ปัญหาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเสริมสร้างและพัฒนาทั้งในด้านองค์ความรู้ ทักษะการถ่ายทอด และส่งเสริมเจตคติด้านจิตอาสา เพื่อให้วิทยากรกระบวนการฯ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๕.๓ จัดทำทำเนียบวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการรวบรวม ติดตาม และประสานงาน โดยดำเนินการนำร่องในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน ๕,๙๙๒ แห่ง

๓.๕.๔ สนับสนุนคู่มือวิทยากรกระบวนการ และชุดสื่อสร้างการรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓.๕.๕ สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ร่วมกับสำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้กำหนดจัดโครงการอบรมหลักสูตรวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ครู ก.) ระหว่างวันที่ ๑๓ ถึงวันศุกร์ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ณ โรงแรม ทีเค.พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ครู ก.) มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อนำไปขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในแต่ละพื้นที่อย่างบูรณาการ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประกอบด้วยแกนนำภาคประชาชนที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีที่ร่วมขับเคลื่อนโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ ปปส.ภาค ที่รับผิดชอบงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ทั้งนี้ ภายหลังการฝึกอบรม คณะผู้จัดได้กำหนดกรอบแผนการอบรมหลักสูตรวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินนำไปอบรมเพื่อดำเนินการติดตามประเมินผล และเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับต่าง ๆ (ครู ข./ ครู ค.) โดยมีกรอบกิจกรรมและแนวทางการขับเคลื่อนรายละเอียด ดังนี้

๑) ดำเนินการฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการ

๑.๑) การฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการ ครู ข. (ระดับพื้นที่)

สำนักงาน ปปส.ภาค ๑ - ๙ /ปปส.กทม. ดำเนินการพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับภาค/จังหวัด ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม ๒๕๖๘ และพัฒนาวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับหมู่บ้าน/ชุมชน กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

- เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีในระดับพื้นที่
- เจ้าหน้าที่เขตผู้รับผิดชอบงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน
- เจ้าหน้าที่ พช. ระดับจังหวัด/ระดับอำเภอ
- เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด
- เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ

กำหนดจัดในห้วงไตรมาส ๒ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ (ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๘) ผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงาน ป.ป.ส.ภาค ๑ - ๙/ปปส.กทม.

๑.๒) การฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการ ครู ค. (ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน)

กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศกำหนดจัดในห้วงไตรมาส ๓ - ๔ ของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ (ตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๘) ผู้รับผิดชอบ คือ วิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับภาค/ระดับจังหวัด/ระดับอำเภอ

ทั้งนี้ ต้องเป็นผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรวิทยากรกระบวนการ ครู ข. เรียบร้อยแล้ว

๒) การฟื้นฟูและแก้ไขหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีปัญหายาเสพติด

ภายหลังการอบรมเสร็จสิ้น สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการฟื้นฟูและแก้ไขหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีปัญหายาเสพติด ด้วยกลไกวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ มีแนวทางการดำเนินงานฯ โดยขอความร่วมมือให้สำนักงาน ปปส. ภาค ๑ - ๙ /ปปส.กทม. ร่วมกับวิทยาการครู ก. และ ครู ข. กำหนดเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีปัญหายาเสพติด เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและแก้ไขปัญหายาเสพติด (อ้างอิงจากการประเมินหมู่บ้าน/ชุมชน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗) จำนวน ๕,๙๙๒ แห่ง โดยดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕

๓) การดำเนินการกิจกรรมแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยกลไกวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

วิทยาการ ครู ก. ครู ข. และ ครู ค. ร่วมกันลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหา ค้นหากลุ่มเสี่ยง ผู้เสพผู้ติดยาเสพติด และผู้ป่วยจิตเวชในหมู่บ้าน/ชุมชน และร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เป้าหมาย ดูแลช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน เช่น ส่งเสริมการฝึกอาชีพ/จัดหางาน การให้การศึกษา การสงเคราะห์ทุนประกอบอาชีพ ให้กับกลุ่มเสี่ยง/ผู้ผ่านการบำบัด การให้คำปรึกษาและดูแลประคับประคองอย่างต่อเนื่อง

๔) การพัฒนาความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

วิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ครู ก.) จำนวน ๑๑๑ คน วิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับภาค/จังหวัด (ครู ข.) จำนวน ๘๔๔ คน และวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับหมู่บ้าน/ชุมชน (ครู ค.) ในพื้นที่เป้าหมายเพื่อเป็นกลไกในการร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทั้งนี้ สนับสนุนคู่มือวิทยาการกระบวนการ และชุดสื่อสร้างการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีทำเนียบวิทยาการกระบวนการในพื้นที่นำร่อง ๕,๙๙๒ แห่ง เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการบริหารจัดการรวบรวม ติดตาม และประสานงานกับวิทยาการในพื้นที่อย่างเป็นระบบ

๓.๖ การทบทวน ประเมิน สถานภาพในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๑. สำรวจสภาพปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ตามแบบสำรวจสภาพปัญหายาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. โดยใน ๑ ปีงบประมาณ จะมีการสำรวจสภาพปัญหายาเสพติด จำนวน ๒ รอบ เพื่อประเมินสภาพปัญหายาเสพติดที่ดำรงอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนว่าอยู่ในสถานะใดในปัจจุบัน และใช้เป็นเป้าหมายในการดำเนินการในปีงบประมาณถัดไป

หน่วยงานที่ดำเนินการ

หน่วยงานภาคที่เกี่ยวข้อง (ศอ.ปส.จ./ศอ.ปส.อ./ศอ.ปส.กทม.)

ระยะเวลาดำเนินการ และการรายงานผล

- รอบที่ ๑ : ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๘ โดยระบบปิดให้รายงานผล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ (เวลา ๒๔.๐๐ น.)

- รอบที่ ๒ : ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๘ โดยระบบปิดให้รายงานผล ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๘ (เวลา ๒๔.๐๐ น.)

ทั้งนี้ ดำเนินการรายงานผลการสำรวจสภาพปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ในเว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS ของสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีรายละเอียดข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ของ สำนักงาน ป.ป.ส.

๑. สภาพปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

หมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ	๘๒,๕๒๕	หมู่บ้าน/ชุมชน
พบหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีปัญหา	๑๖,๗๙๒	หมู่บ้าน/ชุมชน

๒. หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๘

กรมพัฒนาชุมชน	๒๗,๑๓๓	แห่ง
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑,๕๖๖	แห่ง
สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร	๑,๒๐๐	แห่ง
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	๒๖๒	แห่ง
เมืองพัทยา	๘	แห่ง
รวม	๓๐,๑๖๙	แห่ง

๔. จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ๓๐,๑๖๙ แห่ง

- หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ที่มีปัญหาเสพติด ๔,๓๑๕ หมู่บ้าน/ชุมชน
- คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินทั้งหมด

๕. หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีปัญหาเสพติด ๔,๓๑๕ แห่ง

- อำเภอ/เขต ๕๐๐ แห่ง
- เขตเทศบาล ๕๒ แห่ง
- เมืองพัทยา ๑ แห่ง
- คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีปัญหาเสพติด

๒. ดำเนินการตรวจสอบสภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินสถานะและจัดลำดับความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยใช้แบบตรวจสอบสภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินสถานะการพัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดินใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารเงินกองทุน ด้านการดำเนินงานด้านยาเสพติด และด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุน โดยกำหนดระดับผลการประเมิน ๓ ระดับ คือ ระดับ A ระดับ B และระดับ C ดังนี้

ระดับ A : กองทุนที่เข้มแข็ง มีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืน สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ได้

ระดับ B : กองทุนที่เข้มแข็งปานกลาง มีระบบเฝ้าระวัง ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติม

ระดับ C : กองทุนที่ต้องมีการปรับปรุง

หน่วยงานที่ดำเนินการ

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง (พช./สส./กอ.รมน./กทผ.)

ระยะเวลาดำเนินการ และการรายงานผล

ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘ ในเว็บไซต์ของกรมการพัฒนาชุมชน

โดยข้อมูลการตรวจสอบสภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีผลการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ ๒ ข้อมูลการตรวจสอบสุขภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
จำแนกเป็นรายปส.ภาค/กทม. ดังนี้

ข้อมูลสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘									
ปส.ภาค/ กทม.	จำนวนหมู่บ้าน กองทุนแม่ฯ ทั้งหมด	จำนวนหมู่บ้าน ที่ได้รับการ ตรวจสอบสุขภาพ	คิดเป็น ร้อยละ	ระดับ A	คิดเป็น ร้อยละ	ระดับ B	คิดเป็น ร้อยละ	ระดับ C	คิดเป็น ร้อยละ
๑	๒,๘๕๒	๒,๗๒๒	๙๕.๔๔	๕๖๙	๒๐.๙๐	๒,๑๕๓	๗๙.๐๒	๒	๐.๐๗
๒	๒,๓๐๒	๒,๒๙๖	๙๙.๗๔	๖๐๗	๒๖.๔๔	๑,๖๘๙	๗๓.๕๖	๐	๐.๐๐
๓	๔,๒๔๖	๔,๒๑๗	๙๙.๓๒	๑,๗๗๐	๔๑.๙๗	๒,๔๔๗	๕๘.๐๓	๐	๐.๐๐
๔	๔,๘๗๔	๔,๗๔๒	๙๗.๒๙	๑,๕๐๔	๓๑.๗๒	๓,๒๓๘	๖๘.๒๘	๐	๐.๐๐
๕	๓,๐๙๗	๓,๐๕๐	๙๘.๔๘	๑,๒๕๒	๔๑.๐๕	๑,๗๙๘	๕๘.๙๕	๐	๐.๐๐
๖	๓,๒๗๑	๓,๒๔๓	๙๙.๑๔	๑,๒๒๗	๓๗.๘๔	๒,๐๑๖	๖๑.๘๙	๙	๐.๒๘
๗	๒,๓๘๘	๒,๑๙๗	๙๒.๐๐	๑,๐๒๐	๔๖.๔๓	๑,๑๗๗	๕๓.๕๗	๐	๐.๐๐
๘	๒,๒๒๕	๒,๑๔๖	๙๖.๔๕	๕๗๖	๒๖.๘๔	๑,๕๖๐	๗๒.๖๙	๑๐	๐.๔๗
๙	๒,๒๖๓	๒,๑๔๓	๙๔.๗๐	๔๕๒	๒๑.๐๙	๑,๖๙๑	๗๔.๙๑	๔	๐.๑๘
กทม.	๑,๑๒๘	๑,๐๙๘	๙๗.๓๔	๒๗๗	๒๕.๒๓	๘๒๑	๗๓.๙๕	๙	๐.๘๒
รวม	๒๘,๖๔๖	๒๗,๘๕๔	๙๗.๒๔	๙,๒๕๔	๓๓.๒๒	๑๘,๕๖๖	๖๖.๖๕	๓๔	๐.๑๒

๓.๗ การแก้ไขปัญหา พื้นฟู พัฒนา และยกระดับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีความเข้มแข็ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสั่งการและลงนามในคำสั่งคณะกรรมการติดตาม เร่งรัด การดำเนินงานป้องกัน ปรามปราบ และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ที่ ๖/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานพัฒนาและฟื้นฟูหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระยะ ๒ เดือน (๑ มิถุนายน - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามคำสั่งดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ส. จัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานฯ จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ การประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาและฟื้นฟูหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระยะ ๒ เดือน เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานฯ และเน้นย้ำ ให้ทุกหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่บูรณาการการทำงานร่วมกัน พร้อมทั้งเร่งรัดและติดตาม ผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบอย่างเร่งด่วน

ครั้งที่ ๒ การประชุมติดตามการดำเนินงานตามแนวทางพัฒนาและฟื้นฟูหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในระยะ ๒ เดือน เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘ เพื่อติดตามและนำเสนอ ผลการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว พร้อมเน้นย้ำให้ทุกพื้นที่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ โดยมี พล.ต.อ. ไกรบุญ ทรวดทรง รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นประธานการประชุมฯ และมีผู้แทนจากหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมฯ ได้แก่ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปรามปราบอาชญากรรม กระทรวงมหาดไทย ศูนย์อำนวยการป้องกันและปรามปราบอาชญากรรมสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการ ป้องกันและปรามปราบอาชญากรรมกระทรวงสาธารณสุข กรมการพัฒนาชุมชน กรมการปกครอง กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สำนักพัฒนาสังคม และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร พร้อมด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๖ จังหวัด และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ได้แก่ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ป้องกันจังหวัด เข้าร่วมประชุมฯ

หน่วยงานที่ดำเนินการ

หน่วยงานภาคที่เกี่ยวข้อง

- คอ.ปส.มท./คอ.ปส.ตร./คอ.ปส.สธ./พช./ปค./สธ./กอ.รมน./กทม./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในระดับพื้นที่

ระยะเวลาดำเนินการและการรายงานผล

- ตั้งแต่ ๑ มิถุนายน - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ (๒ เดือน)
- รายงานผลการดำเนินงานในเว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS

๓.๘ การบริหารจัดการข้อมูล เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างเป็นระบบ

เพื่อรวบรวม จัดเก็บ และประมวลผลข้อมูลให้มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สามารถบริหารจัดการ ให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ฐานข้อมูลเว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดิน ของสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นศูนย์กลางในการรวบรวม จัดเก็บ ประมวลผลข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ข้อมูลผลการดำเนินงาน ข้อมูลวิทยากรกระบวนการ ตลอดจนกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ได้ดำเนินการ ทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้ผู้ขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินสามารถนำข้อมูล ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผล การกำกับดูแลการดำเนินงาน และใช้ประกอบการ ตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งมีการพัฒนาช่องทางการติดต่อสื่อสารให้แก่เครือข่ายกองทุนแม่ ของแผ่นดิน ผ่าน LINE Official / Open Chat เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างผู้ขับเคลื่อนงานจากหน่วยงานภาคที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่องและ มีความทั่วถึง

ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับหน่วยงานภาคที่เกี่ยวข้องดำเนินการทบทวนข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๘ จากฐานข้อมูลดังต่อไปนี้

- ระบบกองทุนแม่ของแผ่นดิน สำหรับการรายงานผลการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินผ่านเว็บไซต์ กองทุนแม่ของแผ่นดิน ของสำนักงาน ป.ป.ส.
- ระบบสารสนเทศยาเสพติดจังหวัด (NISPA PLUS) ของสำนักงาน ป.ป.ส.
- ระบบการตรวจสุขภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ของกรมการพัฒนาชุมชน

แผนงาน/กิจกรรมการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

แนวความคิดการขับเคลื่อน/พัฒนาในปิงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ภายใต้แนวความคิดการ “ต่อยอด”

จากการทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาในปิงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จากผลการประเมินสถานะและผลการจัดลำดับความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน (ระดับ A/ระดับ B/ระดับ C) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาเสพติดที่ยังคงปรากฏในหมู่บ้าน/ชุมชน รวมถึงการพัฒนาและยกระดับของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง รวมทั้งผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยน สะท้อนปัญหา/อุปสรรคที่พบจากการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการดำเนินงานในระยะถัดไป

สำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และกรุงเทพมหานคร (กทม.) ได้ดำเนินการร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ พร้อมแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยอาศัยผลการทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อต่อยอดความสำเร็จที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งปรับปรุง/แก้ไขประเด็นที่ยังเป็นข้อจำกัดหรือปัญหาให้การดำเนินการในระยะต่อไปมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีความเข้มแข็งในทุกกระดับ สามารถจัดการปัญหาเสพติดได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

➤ แนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ (ภายใต้แนวความคิดการ “ต่อยอด”)

๑. แนวทางขับเคลื่อนกองทุนแม่ของแผ่นดินเชิงสัญลักษณ์

๑.๑ กิจกรรมถวายความอาลัยและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสพิเศษ วันคล้ายวันสถาปนากองทุนแม่ของแผ่นดิน วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ โดยการจัดกิจกรรมมีทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ หรือหมู่บ้าน/ชุมชน

หน่วยงานที่ดำเนินการ

- สำนักงาน ป.ป.ส.
- หน่วยงานภาคีที่ขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน
- หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๘

การรายงานผลการดำเนินการ

เว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดิน ของสำนักงาน ป.ป.ส.

๑.๒ พิธีพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

หน่วยงานที่ดำเนินการ

- สำนักงาน ป.ป.ส.
- หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง
- เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน
- มวลชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ระยะเวลาดำเนินการ

ห้วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๙

๑.๓ มหกรรมการรวมพลังหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการรวมพลังของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อาทิ กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่จะจัดให้มีขึ้นทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภาค ระดับจังหวัด หรือตามความเหมาะสม

หน่วยงานที่ดำเนินการ

- หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง
- เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ระยะเวลาดำเนินการ

ตามวาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม

๒. แนวทางขยายหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่

๒.๑ กำหนดหมู่บ้าน/ชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และกรุงเทพมหานคร (กทม.) ซึ่งเป็นกลไกร่วมในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินมาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานของเครือข่ายภาคประชาชนและการสนับสนุนของหน่วยงานภาคีและในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ได้มี “เมืองพัทยา” เข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคีเพิ่มเติม เพื่อเสริมพลังการดำเนินงานให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ มีหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าเป้าหมาย รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๔๔ แห่ง

๒.๒ การพัฒนากระบวนการและขั้นตอนการจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยกำหนดเงื่อนไข ดังนี้

๒.๒.๑ มีกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน หรือเป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ในโครงการชุมชนยั่งยืนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหมู่บ้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย

๒.๒.๒ ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่ที่มีความเข้าใจ และยอมรับกองทุนแม่ของแผ่นดินจนนำไปสู่การจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินใหม่

๒.๓ ประเมินหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าเป้าหมายในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ตามกระบวนการ ๑๐ ขั้นตอน และเกณฑ์ประเมิน ๑๒ ตัวชี้วัด เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับพระราชทานเงินขวัญถุง กองทุนแม่ของแผ่นดิน ในงานมหกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ภายใต้แนวคิด “ร้อยรวมดวงใจไทยทั่วหล้า สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้” และก้าวสู่การเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างสมบูรณ์ โดยกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดตั้งต้นกล้า ดังนี้

หน่วยงานภาคี	หมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าเป้าหมาย (แห่ง)
กรมการพัฒนาชุมชน (พช.)	หมู่บ้านในพื้นที่อำเภอ
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)	ชุมชนในเขตเทศบาลเมือง/นคร
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)	หมู่บ้านติดชายแดน
กรุงเทพมหานคร (กทม.)	ชุมชนในเขต กทม.
เมืองพัทยา	ชุมชนในเมืองพัทยา

หน่วยงานที่ดำเนินการ

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง (พช./สถ./กอ.รณน./กทผ./เมืองพัทยา)

ระยะเวลาดำเนินการ และการรายงานผล

๑) กำหนดหมู่บ้าน/ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้า กองทุนแม่ของแผ่นดิน ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ โดยส่งจำนวนเป้าหมายและรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้า ให้กับสำนักงาน ป.ป.ส.

๒) ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการ/ขั้นตอน รวมทั้งประเมินหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าเป้าหมาย เพื่อจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๖๘ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

๓) บันทึกข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ ในเว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดิน ของสำนักงาน ป.ป.ส.

๓. แนวทางผลิต สร้างเสริม และพัฒนาวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓.๑ สร้างเสริมและผลิตวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินเพิ่มเติมในทุกกระดับ (วิทยากร ครู ก./ครู ข./ครู ค.) และครอบคลุมในทุกพื้นที่ ตามเกณฑ์การคัดเลือกวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ดังนี้

๓.๑.๑ เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือภาคประชาชนที่มีความรู้และประสบการณ์ เคยปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนแม่ของแผ่นดิน หรือมีบทบาทสำคัญในงานกองทุนแม่ของแผ่นดินในหมู่บ้าน/ชุมชน และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๒ มีทักษะความเหมาะสมพอที่เป็นเป็นวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๓.๑.๓ เป็นผู้มีความรู้ และเต็มใจที่จะเป็นวิทยาการกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ทั้งนี้ เพื่อเป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยเสริมสร้างอุดมการณ์กองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนคิด/ชุดกิจกรรมที่ควรมีในหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้า และที่ควรพัฒนาในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน อาทิ กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างสันติวิธี กิจกรรมการสร้างครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมพัฒนาทุนกองทุนแม่ของแผ่นดิน กิจกรรมติดตาม ช่วยเหลือผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๓.๒ เสริมสร้างและพัฒนาวิทยากร ครู ก./ครู ข./ครู ค. โดยจัดให้มีการอบรม/สัมมนา/ประชุม เชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนและพัฒนาศักยภาพ พร้อมทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เท่าทัน กับสถานการณ์ปัญหาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเสริมสร้างและพัฒนาทั้งในด้านองค์ความรู้ ทักษะ การถ่ายทอด และส่งเสริมเจตคติด้านจิตอาสา เพื่อให้วิทยาการกระบวนการฯ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๓ จัดทำทำเนียบวิทยากร เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการ รวบรวม ติดตาม ประสานงาน และพัฒนาวิทยากรให้สามารถขับเคลื่อนงานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ส. ได้พัฒนาระบบ จัดเก็บรายชื่อวิทยากร ครู ก./ครู ข./ครู ค. ในเว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดิน ของสำนักงาน ป.ป.ส. เรียบร้อยแล้ว

๓.๔ สนับสนุนคู่มือวิทยาการกระบวนการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ และชุดสื่อ สร้างการรับรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และขับเคลื่อนการดำเนินงาน ในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. แนวทางการทบทวน ประเมิน สถานภาพในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๔.๑ สํารวจสภาพปัญหาสาเหตุติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ตามแบบสํารวจสภาพปัญหาสาเหตุติดของสํานักงาน ป.ป.ส. โดยใน ๑ ปีงบประมาณจะมีการสํารวจสภาพปัญหาสาเหตุติด จํานวน ๒ รอบ เพื่อประเมินสภาพปัญหาสาเหตุติดที่ดํารงอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนว่าอยู่ในสถานะใดในปัจจุบัน และใช้เป็นเป้าหมายในการดําเนินการในปีงบประมาณถัดไป

หน่วยงานที่ดําเนินการ

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง (ศอ.ปส.จ./ศอ.ปส.อ./ศอ.ปส.กทม.)

ระยะเวลาดําเนินการ และการรายงานผล

- รอบที่ ๑ : ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๙ โดยระบบปิดให้รายงานผล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙ (เวลา ๒๔.๐๐ น.)

- รอบที่ ๒ : ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๙ โดยระบบปิดให้รายงานผล ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๙ (เวลา ๒๔.๐๐ น.)

ทั้งนี้ ดําเนินการรายงานผลการสํารวจสภาพปัญหาสาเหตุติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ในเว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS ของสํานักงาน ป.ป.ส.

๔.๒ ตรวจสุขภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินสถานะและจัดลำดับความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยใช้แบบตรวจสุขภาพกองทุนแม่ของแผ่นดิน ของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับประเมินสถานะการพัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดินใน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารเงินกองทุน ด้านการดำเนินงานด้านยาเสพติด และด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งกองทุน โดยกำหนดระดับผลการประเมิน ๓ ระดับ คือ ระดับ A ระดับ B และระดับ C ดังนี้

ระดับ A : กองทุนที่เข้มแข็ง มีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืน สามารถพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ได้

ระดับ B : กองทุนที่เข้มแข็งปานกลาง มีระบบเฝ้าระวัง ต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติม

ระดับ C : กองทุนที่ต้องมีการปรับปรุง

หน่วยงานที่ดําเนินการ

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง (พช./สธ./กอ.รมน./กทม.)

ระยะเวลาดําเนินการ และการรายงานผล

ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๙ ในเว็บไซต์ของกรมการพัฒนาชุมชน

๔.๓ ปรับปรุงและพัฒนาเกณฑ์การตรวจสุขภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน สืบเนื่องจากสถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบันยังคงส่งผลกระทบต่อประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งในบางพื้นที่ พบว่า ระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนลดลง ขณะที่ปัญหาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้เครื่องมือที่เคยใช้ในการวัดและประเมินสภาพความเข้มแข็งอาจไม่สามารถสะท้อนสภาพจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาเกณฑ์การตรวจสุขภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อให้สามารถประเมินระดับความเข้มแข็ง สภาพปัญหา และศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน ได้ตรงตามบริบทและสภาพการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ มีการดําเนินการ ดังนี้

๔.๓.๑ ประชุมหารือกับหน่วยงานภาคีระดับส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พช./สธ./กอ.รมน. และ กทม. เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมสํานักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด (สพป.) สํานักงาน ป.ป.ส. และประชุมหารือกับสํานักงาน ป.ป.ส.ภาค๑-๙ /กทม. ผ่านระบบออนไลน์ WebEx เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๘ เพื่อหารือและหาข้อสรุปหรือมติร่วมกันจากที่ประชุมในการปรับปรุงและพัฒนา

เกณฑ์การตรวจสอบสุขภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน มติที่ประชุมเห็นควรปรับปรุงและพัฒนา เกณฑ์การตรวจสอบสุขภาพฯ โดยจะนำประเด็นดังกล่าวหารือในรายละเอียดอีกครั้งในการประชุมครั้งถัดไป

๔.๓.๒ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ประจำปี ๒๕๖๙ ภายใต้แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี ระหว่างวันที่ ๑๙ - วันศุกร์ที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ณ ห้องประชุมชิดชัย วรรณสถิตย์ อาคาร ๒ ชั้น ๓ สำนักงาน ป.ป.ส. และโรงแรมเคนซิงตัน อิงลิช การ์เด็น รีสอร์ท จังหวัดนครราชสีมา และศึกษาดูงานในพื้นที่เกี่ยวเนื่อง โดยมีหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พช. กอ.รมน. กทม. และเมืองพัทยา รวมทั้งเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อหารือในรายละเอียดและเก็บประเด็น รวมถึงสะท้อนปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานในระดับพื้นที่ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนา เกณฑ์การตรวจสอบสุขภาพหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๔.๓.๓ ประชุมหารือกับหน่วยงานภาคีระดับส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พช. สส. กอ.รมน. กทม. และเมืองพัทยา เพื่อหารือและพิจารณาร่วมกันในการยกร่างเกณฑ์การตรวจสอบสุขภาพหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดินที่ปรับปรุงและพัฒนาขึ้นมา

หน่วยงานที่ดำเนินการ

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง (พช./สส./กอ.รมน./กทม./เมืองพัทยา)

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๙ หรืออาจเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็นเร่งด่วน

๕. แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน

ศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่มีความเข้มแข็ง มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และสามารถจัดการกับปัญหาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งยังมีความพร้อมทั้งในด้านสถานที่ บุคลากร และทรัพยากร ที่เพียงพอต่อการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีเกณฑ์กลางที่ชัดเจนในการประเมิน ความพร้อมของหมู่บ้าน/ชุมชนที่จะพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน ทำให้การคัดเลือก และยกระดับศูนย์เรียนรู้อาจยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและรับรองศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับพื้นที่ให้มีคุณภาพ และเป็นมาตรฐานที่เหมาะสม ทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อทราบ สถานะปัจจุบัน พร้อมกับการปรับปรุง พื้นฟู และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่มีความเข้มแข็งพร้อมพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดิน

หน่วยงานที่ดำเนินการ

- สำนักงาน ป.ป.ส. (ส่วนกลาง)

- หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง (พช./สส./กอ.รมน./กทม./เมืองพัทยา)

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๖๙ หรืออาจเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็นเร่งด่วน

๖. แนวทางการแก้ไขปัญหาค้นฟู พัฒนา และยกระดับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้มีความเข้มแข็ง ผ่านกิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

แผนปฏิบัติการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ.๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) กำหนดแนวทาง ให้หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินมีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างยั่งยืน ตามอุดมการณ์และกรอบความคิดกองทุนแม่ของแผ่นดินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหายาเสพติด ในปัจจุบัน ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการฯ ได้กำหนดตัวชี้วัดผลผลิตตามแผนฯ ในเรื่องการมีส่วนร่วมสนับสนุน

เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด คือ ร้อยละ ๙๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดินมีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด โดยมีการกำหนดกิจกรรม ดำเนินการที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามแผนฯ เพื่อใช้วัดระดับการมีส่วนร่วมและผลการดำเนินงานของหมู่บ้าน/ชุมชน กองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ โดยกำหนดเป้าหมาย คือ หมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ที่อยู่ในเว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS และโครงการ ๑๒๘ กองทุนแม่ของแผ่นดินสืบสานพระราชปณิธาน สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ กำหนดกิจกรรมดำเนินการ ดังนี้

หมวดกิจกรรมที่ ๑ : กิจกรรมถวายความอาลัยและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. กล่าวถวายราชสดุดีและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ร่วมกันร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี
๒. จัดตั้งโต๊ะหมู่ประดิษฐานพระฉายาลักษณ์
๓. จัดทำสำหรับลงนามถวายความอาลัย
๔. พิธีทำบุญตักบาตรบำเพ็ญกุศล
๕. กิจกรรมตามศาสนา
๖. กิจกรรมอื่น ๆ

หมวดกิจกรรมที่ ๒ : กิจกรรมการมีส่วนร่วมและพัฒนากองทุนแม่ของแผ่นดิน ประกอบด้วย กิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. กิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

- ๑.๑ สมทบเงินทุนด้วยวิธีแห่งศรัทธา
- ๑.๒ สมทบเงินทุนด้วยวิธีแห่งปัญญา
- ๑.๓ สมทบทุน/สนับสนุนจากกองทุน/หน่วยงาน/NGOs
- ๑.๔ อบรม/พัฒนาศักยภาพเครือข่าย กลไกปฏิบัติงานในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๒. กิจกรรมอาสาสมัครและจิตอาสาหมู่บ้าน/ชุมชน

๓. กิจกรรมทำความสะอาดชุมชน

๔. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน สร้างขวัญ

- ๔.๑ เยี่ยมยาม ถามข่าว บ้านผู้เสพ/ผู้ติด หรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเสพติด
- ๔.๒ สนับสนุนกลองกำลังใจหรือถุงยังชีพหรือการสนับสนุนอื่น ๆ ในนามกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๕. กิจกรรมขยายผลการรับสมัครสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน

๖. กิจกรรมอื่น ๆ

หมวดกิจกรรมที่ ๓ : กิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. กิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้/กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ดังนี้

- ๑.๑ การให้ความรู้โทษพิษภัยยาเสพติด
- ๑.๒ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- ๑.๓ กิจกรรม To Be Number One
- ๑.๔ กิจกรรมครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง
- ๑.๕ กิจกรรมอื่น ๆ

๒. ธรรมนูญประชาสัมพันธ์/สื่อประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ดังนี้

- ๒.๑ เดินขบวนพาเหรด
- ๒.๒ ติดป้ายประกาศแจ้งเตือน
- ๒.๓ สื่อ/คลิปประชาสัมพันธ์
- ๒.๔ กิจกรรมอื่น ๆ

๓. กิจกรรมเพื่อเด็ก เยาวชน และกลุ่มเปราะบาง

- ๓.๑ อบรมให้ความรู้ด้านยาเสพติด
- ๓.๒ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์/จิตอาสา
- ๓.๓ กิจกรรมแข่งขันกีฬา เช่น กีฬาด้านยาเสพติด
- ๓.๔ กิจกรรมออกกำลังกาย
- ๓.๕ กิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- ๓.๖ กิจกรรมอื่น ๆ

๔. กิจกรรมการเฝ้าระวังยาเสพติดในพื้นที่ ประกอบด้วย

- ๔.๑ ตั้งด่าน/จุดตรวจ
- ๔.๒ เดินเวรยาม

เมื่อดำเนินกิจกรรมตั้งด่าน/จุดตรวจ/เดินเวรยาม หากพบผู้เสพยาเสพติด ให้มีการแจ้งสถานประกอบการเข้ารับการบำบัดรักษาและจำแนกคัดกรองผู้เสพยาเสพติด ดังนี้

- จำแนกสถานประกอบการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
 - ๑) ผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
 - ๒) ผู้ที่เคยเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
- จำแนกคัดกรองผู้เสพยาเสพติด
 - ๑) ผู้ใช้ (กลุ่มที่พึ่งลองใช้ ๓-๔ เดือน/ครั้ง)
 - ๒) ผู้เสพยา (กลุ่มที่ใช้บ่อยครั้งขึ้น ๔-๕ ครั้ง/เดือน)
 - ๓) ผู้ติด (กลุ่มที่เสพยาเป็นประจำต่อเนื่อง เสพมากกว่า ๔ วัน/สัปดาห์)
 - ๔) ผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการทางจิตร่วมด้วยหรือผู้ที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจนถึงก้าวร้าวรุนแรง

โดยหากพบ ผู้เสพยาเสพติด/ผู้ค้ายาเสพติด/ผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการทางจิตร่วมด้วยหรือผู้ที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจนถึงก้าวร้าวรุนแรง ให้ดำเนินการ ดังนี้

- กรณีพบผู้เสพยาเสพติด
 - ๑) ใช้แนวทางสันติวิธี
 - ๒) ส่งเข้ากระบวนการบำบัดรักษายาเสพติด
 - ๓) ดำเนินการด้วยกระบวนการตามกฎหมาย
- กรณีพบผู้ค้ายาเสพติด
 - ๑) ใช้แนวทางสันติวิธี
 - ๒) ดำเนินการด้วยกระบวนการตามกฎหมาย
- กรณีพบผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการทางจิตร่วมด้วยหรือผู้ที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจนถึงก้าวร้าวรุนแรง ให้ดำเนินการส่งเข้ากระบวนการบำบัดรักษายาเสพติดในสถานพยาบาลที่มีศักยภาพในการรองรับ

๕. กิจกรรมสำรวจค้นหาผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่

๕.๑ ประชุมประชาคม

๕.๒ ตรวจปัสสาวะ

เมื่อดำเนินกิจกรรมประชุมประชาคม/ตรวจปัสสาวะ หากพบผู้เสพผู้ติดยาเสพติด ให้มีการจำแนกสถานะการเข้ารับการบำบัดรักษาและจำแนกคัดกรองผู้เสพผู้ติดยาเสพติด ดังนี้

- จำแนกสถานะการเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
 - ๑) ผู้ที่ไม่เคยเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
 - ๒) ผู้ที่เคยเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด
- จำแนกคัดกรองผู้เสพผู้ติดยาเสพติด
 - ๑) ผู้ใช้ (กลุ่มที่พึ่งลองใช้ ๓-๔ เดือน/ครั้ง)
 - ๒) ผู้เสพ (กลุ่มที่ใช้บ่อยครั้งขึ้น ๔-๕ ครั้ง/เดือน)
 - ๓) ผู้ติด (กลุ่มที่เสพเป็นประจำต่อเนื่อง เสดมากกว่า ๔ วัน/สัปดาห์)
 - ๔) ผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการทางจิตร่วมด้วยหรือผู้ที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจนถึงก้าวร้าวรุนแรง

โดยหากพบ ผู้เสพผู้ติดยาเสพติด/ผู้ค้ายาเสพติด/ผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการทางจิตร่วมด้วยหรือผู้ที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจนถึงก้าวร้าวรุนแรง ให้ดำเนินการ ดังนี้

- กรณีพบผู้เสพผู้ติดยาเสพติด
 - ๑) ใช้แนวทางสันติวิธี
 - ๒) ส่งเข้ากระบวนการบำบัดรักษายาเสพติด
 - ๓) ดำเนินการด้วยกระบวนการตามกฎหมาย
- กรณีพบผู้ค้ายาเสพติด
 - ๑) ใช้แนวทางสันติวิธี
 - ๒) ดำเนินการด้วยกระบวนการตามกฎหมาย
- กรณีพบผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการทางจิตร่วมด้วยหรือผู้ที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจนถึงก้าวร้าวรุนแรง ให้ดำเนินการส่งเข้ากระบวนการบำบัดรักษายาเสพติดในสถานพยาบาลที่มีศักยภาพในการรองรับ

๖. กิจกรรมติดตาม ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด

๖.๑ ติดตาม ดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติดและครอบครัวอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ คืบคนคุณภาพสู่สังคม

- มีการดูแลช่วยเหลือ มอบทุนประกอบอาชีพ
- ส่งเสริมอาชีพ ฝึกอบรม/เพิ่มทักษะ
- เตรียมความพร้อม/ปรับแนวความคิดการให้โอกาส
- กิจกรรมอื่น ๆ

๖.๒ ติดตาม ดูแลผู้ใช้ยาเสพติดที่มีอาการทางจิตร่วมด้วยหรือผู้ที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจนถึงก้าวร้าวรุนแรง

- ติดตามให้ได้รับการรักษาและกักขังต่อเนื่อง
- ติดตาม เฝ้าระวัง ดูแลอย่างใกล้ชิดในกลุ่มที่ได้รับยารักษาอาการทางจิต ชนิดฉีด (LAI)
- มีการดูแลช่วยเหลือ มอบทุนประกอบอาชีพ
- ส่งเสริมอาชีพ ฝึกอบรม/เพิ่มทักษะ
- เตรียมความพร้อม/ปรับแนวความคิดการให้โอกาส
- กิจกรรมอื่น ๆ

ทั้งนี้ การวัดผลการดำเนินงานกิจกรรมตามตัวชี้วัดร้อยละ ๙๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินมีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด วัดผลในหมวดกิจกรรมที่ ๓ : กิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเงื่อนไข คือ ดำเนินงานอย่างน้อย ๓ กิจกรรมหลัก โดยภายใต้กิจกรรมหลักต้องมีการดำเนินงานกิจกรรมย่อย อย่างน้อย ๑ กิจกรรม

หน่วยงานที่ดำเนินการ

- พช./สธ./กอ.รมน./กทผ. ขับเคลื่อนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินตามตัวชี้วัดฯ

- ศอ.ปส.จ./ศอ.ปส.อ./ศอ.ปส.กทผ. ขับเคลื่อนการดำเนินงานและรายงานผลกิจกรรมการมีส่วนร่วมของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินตามตัวชี้วัดฯ

- สำนักงาน ปปส.ภาค ๑ - ๙ /ปปส.กทผ. ประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่ รวมทั้งผลักดัน เร่งรัด และติดตามให้หน่วยงานภาคีดำเนินงานให้เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด

ระยะเวลาดำเนินการและการรายงานผล

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙)

- รายงานผลการดำเนินงานในเว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS

๗. แนวทางการบริหารจัดการข้อมูล

๗.๑ ทบทวนและตรวจสอบรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อให้เป็นปัจจุบันและสามารถนำมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินต่อไปได้ โดยกำหนดให้ทบทวนและตรวจสอบรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในเว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS และเว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดินสำหรับหมู่บ้าน/ชุมชนที่จะเสนอรายชื่อหมู่บ้าน/ชุมชนต้นกล้าเพื่อเข้ารับพระราชทานเงินขวัญถุงกองทุนแม่ของแผ่นดิน และก้าวสู่การเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างสมบูรณ์

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง

- พช./สธ./กอ.รมน./กทผ.

- ศอ.ปส.จ./ศอ.ปส.อ./ศอ.ปส.กทผ.

ระยะเวลาดำเนินการและการรายงานผล

ตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๘ ในเว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS และเว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดิน

๗.๒ บูรณาการฐานข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน

เนื่องจากในปัจจุบันฐานข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน แบ่งออกเป็น ๓ ฐาน คือ เว็บไซต์กองทุนแม่ของแผ่นดิน เว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS และเว็บไซต์ตรวจสอบคุณภาพ ของกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งข้อมูลในแต่ละระบบยังไม่สอดคล้องและไม่ตรงกันอย่างสมบูรณ์ ส่งผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูล การรายงานผล และการประมวลผลข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทั้งนี้ จากการประชุมหารือและหาข้อสรุปหรือมติร่วมกันจากที่ประชุมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องและสำนักงาน ป.ป.ส.ภาค มติที่ประชุมเห็นควรใช้ฐานข้อมูลจากเว็บไซต์ระบบ NISPA PLUS เป็นฐานกลางในการบันทึก ตรวจสอบ และประมวลผลข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน สำหรับใช้รายงานผลตัวชี้วัด ร้อยละ ๙๐ ของหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินมีส่วนร่วมสนับสนุนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องตรงกัน เชื่อถือได้ และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

กองทุน คปม. ของแผ่นดิน

